

gemeente
Buren

Beleidsplan begraafplaatsen 2020-2030

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding voor dit beleidsplan	3
1.2	Doel en functie van dit plan.....	3
1.3	Reikwijdte van het plan	3
1.4	Opbouw van dit beleidsplan	3
2	Algemene kaders en visie gemeentelijke begraafplaatsen	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Algemene kaders	4
2.3	Visie gemeentelijke begraafplaatsen Buren	5
3	Ontwikkeling bevolking en begravingen.....	7
4	Grafuitgifte	9
4.1	Inleiding	9
4.2	Grafrusttermijn 20 jaar.....	9
4.3	Uitgifte graven	9
4.4	Vervallen verklaren grafrechten zonder rechthebbenden	10
4.5	Plaatsing urnen in en op graven	10
5	Inrichting begraafplaatsen.....	11
5.1	Ruiming van graven	11
5.2	Bijzondere en monumentale graven	11
5.3	Monument ongeboren kind	12
5.4	Kindergraven	12
5.5	As voorzieningen	13
5.6	Herinrichting oude grafvelden.....	13
5.7	Natuurlijk begraven	15
6	Beheer begraafplaatsen en graven	16
6.1	Kwaliteitsniveaus	16
6.2	Aanschrijven slecht onderhoud graven	16
6.3	Betalen onderhoud onbepaalde tijd graven.....	17
7	Gebouwen beheer.....	18
8	Financiën	20
8.1	Inleiding	20
8.2	Exploitatie begraafplaatsen	20
8.3	Voorzieningen.....	20
8.4	Toekomstperspectief	21

1 Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan voor de begraafplaatsen in gemeente Buren voor de periode 2020- 2030. Het plan bevat de standpunten van het gemeentebestuur voor (her)inrichting, beheer, onderhoud en gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen.

1.1 Aanleiding voor dit beleidsplan

Een beleidsplan voor de begraafplaatsen is eerder opgesteld in 2005. Inmiddels zijn er wijzigingen in de wetgeving en ontwikkelingen die van invloed zijn op de wijze van begraven en gebruik van de begraafplaatsen. In 2015 is de Visie op de openbare ruimte vastgesteld met daarin de kwaliteitskaders waaraan de begraafplaatsen moeten voldoen. Het beheer van de begraafplaatsen wordt consequent op dezelfde manier uitgevoerd op basis van dit vastgestelde kwaliteitskader. Waarom dan nu een beleidsplan? De hoeveelheid beschikbare graven op een aantal begraafplaatsen ten opzichte van de behoefte aan graven de komende jaren vragen aandacht. Verder is er een lage kostendekkendheid op het product begraven en de ingestelde voorziening laat een negatieve ontwikkeling zien de komende jaren. Dit laatste is niet toegestaan op basis van de financiële regelgeving. Dit samen vormt een directe aanleiding voor het vastleggen van de beleidsuitgangspunten.

1.2 Doel en functie van dit plan

Het “Beleidsplan begraafplaatsen gemeente Buren” bevat het beleid voor beheer en gebruik van de begraafplaatsen in onze gemeente. Tevens is hierin beleid opgenomen voor de inrichting van (nieuwe delen op) de begraafplaatsen. Daarmee geeft dit plan invulling aan de vraag hoe we omgaan met onze begraafplaatsen, aan welke randvoorwaarden we moeten voldoen, welke standpunten de gemeente hanteert, hoe we dit gaan uitvoeren en wat de financiële situatie is van de begraafplaatsen. De inrichting van de verschillende begraafplaatsen staat aan de basis van de verschillende functies die er nu worden uitgevoerd. Daarnaast is de veranderende kijk op de uitvaart, de wettelijke plichten waar de gemeente aan moet voldoen en de financiële stand van zaken van belang voor uitvoering van het beheer.

1.3 Reikwijdte van het plan

Dit beleidsplan is van toepassing voor alle gemeentelijke begraafplaatsen in de gemeente Buren. In de Wet op de lijkbezorging is vastgelegd wat de verplichtingen en taken zijn van de gemeente op gebied van begraven. De reikwijdte van dit plan valt daarmee samen met de noodzaak om te voldoen aan deze wetgeving. Hoe de gemeente hieraan invulling geeft is een verantwoordelijkheid van de gemeente zelf. In dit beleidsplan treft u daarom onze visie op het beheer van de begraafplaatsen in gemeente Buren aan en hoe dit verder wordt uitgewerkt.

1.4 Opbouw van dit beleidsplan

In hoofdstuk 2 treft u een beschrijving van het kader rond de begraafplaatsen in de gemeente aan. Hierin zijn het wettelijke kader en gemeentelijk kader beschreven. Tevens wordt de visie op de begraafplaatsen gegeven. Dit hoofdstuk vormt de basis voor de uitwerking in de vervolg hoofdstukken. In hoofdstuk 3 wordt de demografische ontwikkeling beschreven en wat voor effect dit heeft op de begraafplaatsen. Wat voor effect de visie heeft op het grafuitgifte, de inrichting en het beheer van de begraafplaatsen wordt weergegeven in hoofdstuk 4, 5 en 6. De situatie omtrent de aanwezige gebouwen wordt weergegeven in hoofdstuk 7, gevolgd door de financiële situatie in hoofdstuk 8.

2 Algemene kaders en visie gemeentelijke begraafplaatsen

2.1 Inleiding

De gemeente Buren wil ruimte bieden voor invulling van individuele wensen zonder de collectieve betekenis van de begraafplaatsen uit het oog te verliezen. De ruimte wordt echter wel beperkt door de kaders die zijn gesteld. Dit kader wordt gevormd door wetgeving en technische randvoorwaarden rond inrichting en beheer. In dit hoofdstuk worden de kaders weergegeven en daarnaast de visie op de begraafplaatsen. De kaders en visie vormen de basis voor de verdere uitwerking.

2.2 Algemene kaders

Wet op de lijkbezorging

De belangrijkste regels voor begraafplaatsen zijn vastgelegd in de Wet op de Lijkbezorging. Hierin zijn wettelijke (dus bindende) voorschriften opgenomen, inclusief sancties. In aanvulling op deze wet gelden twee besluiten die regels met een bindend karakter geven namelijk het Besluit op de lijkbezorging en het activiteitenbesluit Milieubeheer. Deze laatste heeft vooral betrekking op crematoria. De laatste aanpassing van de Wet op de Lijkbezorging dateert van 2010.

De Wet op de Lijkbezorging bevat regels die ervoor zorgen dat met het stoffelijk overschot van een overledene ordelijk wordt omgegaan. Daarnaast bevat de wet technische voorschriften om het proces van lijkvertering of lijkverbranding goed te laten verlopen. Enkele belangrijke onderwerpen die in deze wet worden geregeld zijn:

- Elke gemeente moet gelegenheid bieden tot begraven. Dit kan op zowel een algemene als bijzondere begraafplaats zijn. Bijzondere begraafplaatsen zijn begraafplaatsen van een privépersoon, een onderneming of een kerkgenootschap;
- Indien niemand in de lijkbezorging van een overledene voorziet dan dient de gemeente waar de overledene zich bevindt hiervoor zorg te dragen, de zogenaamde uitvaart van gemeentewege. Indien de identiteit bekend is dan mag tot begraving of crematie worden overgegaan. Is de identiteit niet bekend dan dient altijd begraven te worden;
- De wet op de lijkbezorging kent twee type graven, namelijk een graf met een 'uitsluitend recht' en een 'algemeen graf'. In beide graven blijft een overledene minstens 10 jaar begraven, de zogenaamde grafrusttermijn;
- Een graf met 'uitsluitend recht' kan op verzoek telkens (dus onbeperkt) met maximaal 20 jaar worden verlengd. De rechthebbende van een graf met 'uitsluitend recht' bepaalt wie in dat graf wordt begraven;
- Een 'algemeen graf' is een graf met een korte looptijd (ligtijd eigenlijk), meestal 10 jaar, waarin personen worden begraven die niet voor een eigen graf kiezen. Het is meestal een 2- of 3-persoons graf, waarin 2 of 3 mensen komen te liggen, die onderling geen enkele band hebben en geheel vreemden van elkaar zijn. Op een 'algemeen graf' rusten geen rechten, deze graven worden na de looptijd geruimd. Deze graven worden ook gebruikt om uitvaarten van gemeentewege te verzorgen;
- In geval van kennelijke verwaarlozing van het onderhoud van een graf waarop een 'uitsluitend recht' berust (voor zover dat onderhoud niet op de houder van de begraafplaats berust) kan dit schriftelijk worden gemeld door de houder van de begraafplaats. Als de rechthebbende niet alsnog in het onderhoud voorziet vervalt het grafrecht 5 jaar nadat de houder van de begraafplaats de mededeling op de begraafplaats heeft geplaatst.

Ook de toedeling van bevoegdheden rond het begraven is geregeld in de Wet op de lijkbezorging. Hierin is aangegeven dat de gemeenteraad bevoegd is voor het aanwijzen van locaties voor de

inrichting of uitbreiding van begraafplaatsen. Het College van Burgemeester en wethouders (B&W) houden toezicht op de begraafplaatsen. Zij kan de gemeenteraad voorstellen bij verordening nadere regels te stellen.

Besluit op de lijkbezorging

Dit besluit bevat aanvullende bepalingen op de Wet op de Lijkbezorging. Deze regels zijn bindend.

De belangrijkste voor de inrichting van een begraafplaats zijn:

- De afstand tussen de graven onderling bedraagt tenminste dertig centimeter;
- Boven de bovenste kist of het bovenste omhulsel bevindt zich een laag grond van tenminste vijfenzeventig centimeter;
- Ten hoogste 3 overledenen mogen boven elkaar worden begraven, mits boven elk omhulsel een laag grond van dertig centimeter wordt aangebracht, die bij een volgende begraafing niet wordt geroerd;
- De graven bevinden zich tenminste dertig centimeter boven het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand.

Naast genoemde wetgeving is er ook gemeentelijke regelgeving opgesteld in de vorm van verordeningen en regelingen:

- Beheerverordening begraafplaatsen (inwerkingtreding 1 augustus 2018):
In deze verordening van gemeente Buren zijn regels opgenomen voor allerlei zaken die zich op de begraafplaats (kunnen) voordoen, zoals regels voor orde en rust, de procedures voor het begraven en de indeling van graven, de uitgifte en verlengen van grafrechten, de regels voor de grafbedekking, de instandhouding van historische en bijzondere graven en het bijhouden van een register;
- Uitvoeringsbesluit graven en asbezorging gemeente Buren 2018 en Uitvoeringsbesluit grafbedekking gemeente Buren 2018:
Nadere regels met betrekking tot grafvormen, grafbedekking en het register zijn opgenomen in deze uitvoeringsbesluiten. Deze regels zijn een nadere uitwerking door het College van B&W van de door de raad vastgestelde verordening;
- Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten:
in deze verordening van gemeente Buren zijn de lijkbezorgingsrechten opgenomen en welke tarieven hiervoor worden gehanteerd. Deze verordening wordt jaarlijks geactualiseerd;

Gemeentelijke verordeningen zijn in principe een keuze van de gemeenteraad en vormen daarmee geen hard kader, zoals wel het geval is bij wetgeving. Verordeningen zijn beïnvloedbaar door de gemeenteraad en vaak het gevolg van het beleidskader. Op basis van een verordening kan het college van B&W een regeling vaststellen die nadere invulling geeft aan de verordening.

Verordeningen en regelingen zijn dus geen wetgeving. Echter, voor het beleid op de begraafplaatsen vormen deze verordeningen en regelingen het gemeentelijk kader. Daarom zijn deze verordeningen en regelingen toch opgenomen in dit hoofdstuk.

2.3 Visie gemeentelijke begraafplaatsen Buren

De indeling van de gemeentelijke begraafplaatsen is overzichtelijk maar wel voor iedere kern uniek. Op elke begraafplaats komen dezelfde onderdelen van inrichting voor zoals een afsluitbare toegangspoort, begrenzend beplanting om de begraafplaats heen en lagere beplantingsvormen op de begraafplaats. De begraafplaats bestaat daardoor uit verschillende vakken. De rust is op elke begraafplaats merkbaar. De functie begraven en gedenken vormt duidelijk de hoofdfunctie. De

uitstraling van de begraafplaatsen is eenvoudig en rust. Deze uitstraling dient ook in de toekomst bewaard te blijven.

De begraafplaatsen dienen invulling te geven aan de hoofdfunctie op de begraafplaatsen. De gemeente wil hier graag in meegaan en streeft naar een zorgvuldig onderhoud van het groen en de paden op de begraafplaatsen. Het groen en de paden vormen de hoofdstructuur van de begraafplaats waarin de graven hun plek vinden. De begraafplaatsen worden onderhouden op hoog niveau.

Het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen sluit aan bij de visie op inrichting en beleving van de begraafplaatsen. Schone en netjes onderhouden begraafplaatsen, alle bestaande gemeentelijke begraafplaatsen in stand houden, een overzichtelijke administratie, financiële duidelijkheid, een helder beleid en ruimte voor individuele wensen van nabestaanden binnen de kaders die zijn gesteld.

3 Ontwikkeling bevolking en begravingen

De gemeente Buren is een samengevoegde gemeente met 14 kernen en heeft bijna 27.000 inwoners. De gemeente heeft 12 begraafplaatsen in beheer en onderhoud. De kernen Buren, Lienden en Maurik hebben ieder twee algemene begraafplaatsen. De drie oude begraafplaatsen in deze kernen zijn op dit moment alleen in gebruik voor bijzettingen in bestaande graven, niet voor her uitgifte van graven die weer beschikbaar zijn omdat de grafrechten zijn vervallen. Beusichem, Eck en Wiel, Ingen, Ravenswaaij en Zoelmond hebben elk één begraafplaats met zowel een oud als nieuw gedeelte. De gezamenlijke begraafplaats van Zoelen en Kerk-Avezaath ligt in het buitengebied en wordt in de volksmond “begraafplaats Zoelen” genoemd. De begraafplaats in Ravenswaaij ligt in het buitengebied tussen Ravenswaaij en Zoelmond. Alle overige begraafplaatsen liggen min of meer in of dicht tegen de betreffende kern aan.

De dorpen Asch, Erichem, Ommeren en Rijswijk hebben geen ‘algemene’ (= gemeentelijke) begraafplaats, maar wel een ‘bijzondere’ (= kerkelijke) begraafplaats. Ommeren, Erichem en Asch hebben een Nederlands Hervormde begraafplaats, in Rijswijk is een Rooms Katholieke begraafplaats aanwezig. Daarnaast zijn er naast de gemeentelijke begraafplaatsen ook bijzondere (kerkelijke) begraafplaatsen in Buren, Maurik, Ravenswaaij en Zoelen.

Op de algemene begraafplaatsen zijn vrijwel alle voorzieningen voor begraven aanwezig, zoals algemene en particuliere graven en urnenvoorzieningen.

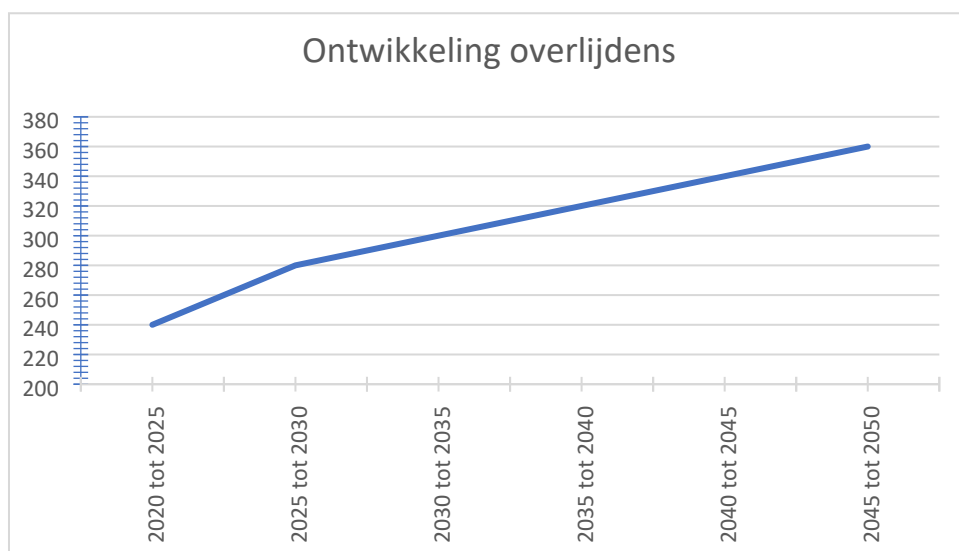
Graven kunnen met verschillende rechten op een begraafplaats aanwezig zijn. Op de begraafplaatsen in de gemeente Buren zijn op de oude (delen van de) begraafplaatsen veel graven voor onbepaalde tijd aanwezig. Deze graven kennen geen einddatum en blijven onder twee voorwaarden op de begraafplaats aanwezig. Ten eerste is er een rechthebbende aanwezig en ten tweede het graf wordt onderhoud. Bij graven met rechten voor bepaalde tijd is er een einddatum aan de rechten verbonden, na die einddatum kunnen nabestaanden de rechten verlengen of afstand doen. Nadat afstand is gedaan is een graf weer beschikbaar voor een nieuwe uitgifte. Op de oude (delen van de) begraafplaatsen zijn naast de beperking door de aanwezigheid van onbepaalde tijd graven ook de graven te dicht op elkaar geplaatst waardoor in deze graven begraven nauwelijks mogelijk is. In deze oude (delen van de) begraafplaatsen worden uitsluitend bijzettingen in bestaande graven uitgevoerd.

Op basis van de beschikbare informatie in de administratie is het volgende overzicht te geven van de beschikbare capaciteit op de begraafplaatsen:

Begraafplaats	Aantal uitgegeven nieuwe graven					direct beschikbare graven	resterende jaren
	2016	2017	2018	2019	gemiddeld per jaar		
Beusichem	2	4	3	6	4	30	8
Buren oud	3	4	1	1	2		
Buren nieuw	3	0	1	3	2	200	114
Eck en Wiel nieuw	3	1	1	2	2	66	38
Eck en Wiel oud	0	0	0	0	0		
Ingen	1	0	3	1	1	36	29
Lienden oud	0	0	0	0	0		
Lienden nieuw	11	8	11	6	9	326	36
Maurik oud	0	0	0	0	0		
Maurik nieuw	2	4	0	3	2	99	44
Ravenswaaij	2	2	0	0	1	26	26
Zoelen	9	11	5	8	8	89	11
Zoelmond	0	2	2	2	2	120	80

Zoals zichtbaar in het overzicht is er op de begraafplaatsen in Zoelen en Beusichem als eerste behoefte aan nieuwe graven. Op deze begraafplaatsen worden naar verwachting komende jaren weinig graven verlengd, waardoor er weer graven beschikbaar komen. Ook zijn er op de oude gedeeltes graven beschikbaar gekomen maar door de beperkte ruimte is het uitgeven van nieuwe graven nauwelijks mogelijk. Het is hier dan ook erg belangrijk om oude velden te gaan herinrichten zodat er genoeg ruimte voor de middellange en lange termijn aanwezig is. Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 5.6.

Als gekeken wordt naar het aantal begravingen, urn bijzettingen en verstrooiingen ten opzichte van het aantal overlijdens in de gemeente Buren dan blijkt dat gemiddeld 50 procent van de overledenen op de gemeentelijke begraafplaatsen terecht komt. Dit is onder andere te verklaren door het groot aantal bijzondere begraafplaatsen binnen de gemeente en toename van het aantal crematoria in de regio. Op basis van de prognoses van het aantal overlijdens in de gemeente Buren is het volgende beeld te geven:

In deze grafiek is te zien dat het aantal overlijdens de komende jaren zal stijgen in de gemeente Buren. Met een gelijkblijvend aandeel van overledenen die naar de gemeentelijke begraafplaats komen zal er een toename zijn van 100 overledenen in 2019 naar 171 overledenen in 2035 die begraven worden of waarvan de as op de gemeentelijke begraafplaats terecht komt.

Als deze ontwikkeling juist is dan betekent dit dat er op de begraafplaatsen Beusichem en Zoelen komende jaren met herinrichting van grafvelden gestart moet worden om in de behoefte aan nieuwe graven te blijven voorzien.

Beleidspunten:

- *De gemeentelijke begraafplaatsen bieden gelegenheid tot begraven en as bestemming;*
- *Om in de behoefte te voorzien zullen op de begraafplaatsen Beusichem en Zoelen grafvelden heringericht moeten worden.*

4 Grafuitgifte

4.1 Inleiding

Het hoofddoel van de begraafplaatsen is voorzien in de lijkbezorging. Belangrijk hierbij zijn de kaders en uitgangspunten voor het gebruik van de graven. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste uitgangspunten voor grafuitgifte uitgewerkt.

4.2 Grafrusttermijn 20 jaar

Op basis van de wetgeving is de grafrusttermijn gesteld op 10 jaar. Dit houdt in dat een graf gedurende 10 jaar ongeroerd moet blijven zodat de aanwezige stoffelijke resten voldoende tijd hebben om te verteren. Reeds decennia is bekend dat in de gemeente Buren door de grondslag (rivierklei) en hoge grondwaterstanden de lijkvertering vaak langer duurt dan de gestelde 10 jaar. Om die reden wordt in de gemeente Buren een grafrusttermijn gehanteerd van 20 jaar. Dit houdt in dat graven altijd 20 jaar op de begraafplaats aanwezig blijven ook al is er door de nabestaanden afstand gedaan. Ook werkt de gemeente niet mee aan verzoeken van rechthebbenden om een graf eerder te ruimen om opnieuw in gebruik te nemen als de 20 jaar grafrust nog niet is verstreken.

Beleidspunt:

- *De gemeente Buren hanteert een grafrusttermijn van 20 jaar.*

4.3 Uitgifte graven

Gemeente Buren is een samengestelde gemeente. In sommige van de oorspronkelijke gemeenten is de uitgifte van graven voor onbepaalde tijd al rond 1980 stopgezet. Daarna zijn de andere gemeenten gevolgd met de samenvoeging tot de huidige gemeente Buren in 1999.

Op basis van de aanwezige informatie in de administratie is duidelijk geworden dat er circa 1.800 graven aanwezig zijn met rechten voor onbepaalde tijd. Dit is 22% van het totaal aantal aanwezige graven.

Op de begraafplaatsen in de gemeente Buren wordt in 1 of 2 lagen begraven afhankelijk van de grondwaterstand. Concreet houdt dit in dat op de nieuwe begraafplaats in Buren aan de Blatensedijk uitsluitend nog in 1 laag wordt begraven. De grondwaterstand is hier dusdanig hoog dat met het begraven in twee lagen niet wordt voldaan aan de wettelijke eisen. De vertering van stoffelijke resten zal hierdoor in de diepste laag nauwelijks plaatsvinden. Aangezien de capaciteit op de begraafplaats ruim voldoende is zal dit geen problemen in de toekomst opleveren.

Als een graf vol is maar de rechthebbende alsnog het graf wil behouden voor nieuwe overledenen, dan moet het graf leeg worden gehaald. Met het leeghalen van het graf komen de rechten te vervallen, ook de grafrechten voor onbepaalde tijd. Het graf was in het verleden uitgegeven voor 2 overledenen en die zijn in het graf begraven geweest. Als het graf opnieuw wordt uitgegeven dan worden er nieuwe rechten gevestigd voor bepaalde tijd. De nieuwe uitgifte van deze graven kan worden belemmerd door de ligging en het formaat van het graf. Of doordat de vertering van de stoffelijke resten door de bodemgesteldheid of grondwaterstand niet volledig heeft plaats gevonden. In het algemeen geeft de gemeente medewerking aan dergelijke verzoeken mits de grafrusttermijn van 20 jaar is verstreken en het ook mogelijk is. Bij de uitgifte van de graven wordt gelijk gekeken of er voldoende ruimte aanwezig is. Is het niet mogelijk een (keuze)graf in gebruik te nemen, dan geschiedt de uitgifte volgens de standaardprocedure: grafuitgifte op volgorde van de huidige rij waarin op dat moment wordt begraven. Als bij het openen van het graf blijkt dat de vertering van de stoffelijke resten onvoldoende heeft plaats gevonden dan wordt het graf direct gesloten en samen met de familie een ander graf uitgekozen.

Beleidspunten:

- *Graven worden uitgegeven met rechten voor bepaalde tijd;*
- *Er wordt in twee lagen begraven met uitzondering van de nieuwe begraafplaats Buren – Blatensdijk;*
- *Als een graf vol is (alle beschikbare lagen zijn gebruikt) dan kan op verzoek van de rechthebbende het graf leeg worden gemaakt en opnieuw in gebruik genomen worden met nieuwe rechten indien de omstandigheden dit toe laten.*

4.4 Vervallen verklaren grafrechten zonder rechthebbenden

In de wet op de lijkbezorging is opgenomen dat de houder van de begraafplaats mededelingen doet aan de rechthebbende van het graf waarvan het adres bekend is bij de gemeente. Dit houdt in dat de rechthebbende zelf verantwoordelijk is voor het actueel houden van de adresgegevens. Indien de rechthebbende niet op een aanschrijven reageert dan dient de mededeling bekend te worden gemaakt bij het graf en op de begraafplaats.

De gemeente Buren heeft in de periode 2005-2009 bordjes geplaatst bij graven waarvan duidelijk was dat de gegevens van de rechthebbenden ontbraken of onjuist waren. Op de begraafplaatsen waar capaciteit tekort was zijn de graven grootschalig geruimd om weer ruimte voor nieuwe graven vrij te krijgen.

Het is belangrijk om een dergelijke actie weer uit te voeren als er begraafplaatsen zijn waar capaciteit nodig is. Door middel van een controle in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) kan gekeken worden of de gegevens van de rechthebbenden nog kloppen. Is dit niet het geval dan dienen er gedurende een jaar bordjes geplaatst te worden waarop nabestaanden worden verzocht zich te melden. Hiermee wordt de administratie van de rechthebbenden weer compleet en actueel. Indien na de periode van een jaar de nabestaanden zich niet hebben gemeld zullen conform de wet op de lijkbezorging de rechten vervallen aan de gemeente waarna tot ruiming van het graf wordt overgegaan.

Beleidspunten:

- *De gemeente Buren schrijft rechthebbenden van graven aan conform de wettelijke bepalingen;*
- *Indien een rechthebbende niet reageert binnen de gestelde termijn dan wordt een bordje bij het graf geplaatst en een mededeling in het mededelingenbord opgehangen;*
- *Indien 1 jaar na plaatsing van het bordje bij het graf een nabestaande zich niet heeft gemeld dan komen de grafrechten te vervallen en wordt het graf geruimd.*

4.5 Plaatsing urnen in en op graven

Het merendeel van de overledenen in de gemeente Buren wordt begraven. Er is wel een toename van het aantal crematies zichtbaar. Om in de behoefte van nabestaanden te voorzien om de as een plekje te geven, zijn er op verschillende begraafplaatsen urnenvoorzieningen aanwezig. Ook is het mogelijk om urnen in een graf te plaatsen. Hier zit echter wel een beperking aan: uitsluitend als er nog een laag beschikbaar is in het graf (dus er is maar één overledene begraven in een graf van twee lagen) dan mogen er nog maximaal twee urnen geplaatst worden. Als alle lagen van een graf in gebruik zijn dan is het alleen mogelijk om as te verstrooien op een graf. Hiermee voldoet de gemeente aan de wetgeving waarin is opgenomen dat de 65 cm dikke grondlaag boven het graf onaangetast moet blijven.

Beleidspunt:

- *Het plaatsen van urnen in een graf is uitsluitend toegestaan als er nog één laag beschikbaar is. Indien geen lagen meer beschikbaar zijn dan mag er alleen as worden verstrooid op een graf.*

5 Inrichting begraafplaatsen

5.1 Ruiming van graven

Wanneer de rechthebbende afstand doet van een graf of wanneer de grafrechten aan de gemeente vervallen omdat de rechthebbende niet bekend is wordt het graf geruimd. Het ruimen van de graven geschiedt in twee fases.

1. Bovengrondse ruiming

In de verordening is opgenomen dat nadat afstand is gedaan van het graf het grafmonument nog 13 weken aanwezig blijft op het graf. Door nabestaanden kan dan worden besloten om het grafmonument of andere objecten en beplanting van het graf te verwijderen en elders te gebruiken of op te slaan. Indien van deze mogelijkheid geen gebruik wordt gemaakt dan zal door de gemeente het grafmonument, andere objecten en beplanting worden verwijderd. Het grafmonument wordt vernietigd. Hierna wordt de grafruimte bedekt met grind. Na bovengrondse ruiming is een graf weer beschikbaar voor nieuwe uitgifte.

2. Ondergrondse ruiming

Als een graf weer in gebruik wordt genomen voor een nieuwe uitgifte dan worden de nog aanwezige resten verzameld en in een verzamelgraf geplaatst. Op de begraafplaatsen in de gemeente Buren zijn hiertoe verzamelgraven ingericht waarin in het verleden de stoffelijke resten bij grootschalige ruiming zijn geplaatst. Bij individuele ruiming is het efficiënter om de stoffelijke resten afkomstig uit een graf te plaatsen in een door de medewerker makkelijk te openen grafkelder. Hiertoe zullen deze op de begraafplaatsen moeten worden gerealiseerd.

Beleidspunten:

- *Nadat de grafrechten zijn vervallen is een monument en andere objecten en beplanting nog 13 weken beschikbaar op een graf;*
- *Na de periode van 13 weken wordt het graf bovengronds geruimd en is het graf beschikbaar voor nieuwe uitgifte. De ruimte wordt ingezaaid met gras;*
- *Als een graf weer in gebruik wordt genomen voor een nieuwe uitgifte dan worden de ondergrondse resten verzameld en in een verzamelgraf geplaatst;*
- *Op alle begraafplaatsen is een verzamelgraf aanwezig, indien gewenst wordt hiervoor een grafkelder geplaatst (kosten € 7.000 totaal voor alle begraafplaatsen).*

5.2 Bijzondere en monumentale graven

Op de gemeentelijke begraafplaatsen is een groot aantal graven aanwezig. Sommige van deze graven zijn mogelijk het behouden waard vanuit historisch of maatschappelijk oogpunt. Dit kan zijn omdat het grafmonument kenmerkend is voor een bepaalde stijlperiode of omdat de persoon die in het graf begraven ligt een bijzondere rol heeft gespeeld. In de verordening is opgenomen dat een lijst kan worden opgesteld waarop de graven staan die worden behouden. De selectie van deze monumentale graven dient zorgvuldig te worden uitgevoerd aangezien de gemeente ook

verantwoordelijk is voor de instandhouding van de graven op de lijst. Alle begraafplaatsen zijn in 2007 geïnventariseerd. Door vrijwilligers zijn 121 grafbedekkingen aangewezen als graven met een historisch belang. Er heeft destijds geen gemeentelijke toetsing plaats gevonden en er is geen lijst vastgesteld zoals aangegeven in de verordening. In het desbetreffende beleidsstuk wordt aanbevolen het beleid periodiek te evalueren. Het verdient aanbeveling deze lijst te actualiseren en de aangewezen monumenten te controleren op basis van welke criteria zij geselecteerd zijn.

Voor het beheer van deze 121 aangewezen grafbedekkingen is het geringe bedrag van € 3.000 beschikbaar voor het vrijhouden van mos aanslag en blad en kleine reparatiewerkzaamheden van die graven, waarvan geen rechthebbende bekend is. Voor het onderhoud van deze graven worden vrijwilligers gezocht. Indien deze vrijwilligers er niet zijn en de onderhoudstoestand van de graven te slecht wordt, waardoor het beschikbare budget wordt overschreden, kan worden besloten om de graven op te knappen of te verwijderen ook al staan deze op de lijst.

Graven waarin personen liggen begraven die door oorlogshandelen zijn omgekomen (de zogenaamde oorlogsgraven) worden in overleg met de Oorlogsgravenstichting in stand gehouden.

Beleidspunten:

- *De gemeente Buren laat de aanwezige lijst van monumentaal waardevolle graven op de gemeentelijke begraafplaatsen toetsen en indien nodig aanvullen;*
- *Het onderhoud van de monumentale graven wordt uitgevoerd door vrijwilligers;*
- *Indien de onderhoudstoestand van een geselecteerd graf slecht is kan worden besloten om het graf op te knappen of te verwijderen;*
- *De oorlogsgraven worden in overleg met de Oorlogsgravenstichting in stand gehouden.*

5.3 Monument ongebooren kind

Doodgeboren baby's werden vroeger stilletjes begraven in ongewijde grond. Ook nu leeft er nog veel verdriet om gestorven kinderen die nooit een duidelijke begraafplaats hebben gekregen. Het kan gaan om voldragen baby's die op onbekende plaatsen begraven zijn, maar ook om een miskraam, een kind dat gecremeerd is of na overlijden is afgestaan aan de wetenschap. Sinds februari 2019 is het mogelijk om ongebooren baby's te registreren in de Basisregistratie Persoonsgegevens. Hiermee wordt voorzien in een behoefte van nabestaanden om hun kindje te erkennen en het verlies te verwerken. Tevens is er een groeiende behoefte aan een gedenkplek voor de kinderen die zijn overleden, zowel voor als na hun geboorte. De gemeente Buren wil graag in deze behoefte voorzien en op de begraafplaatsen een gedenkplek inrichten voor kinderen als hier behoefte aan is. Bij de gedenkplek wordt de mogelijkheid geboden om een naamplaatje te plaatsen. Voor het realiseren van gedenkmonument(en) op de begraafplaats(en) wordt een budget gereserveerd van € 10.000.

Beleidspunten:

- *De gemeente Buren richt op de begraafplaatsen een gedenkplek in voor overleden kinderen;*
- *Op de gedenkplek wordt de mogelijkheid geboden om een gedenkplaatje te plaatsen, de regels hiervoor worden opgenomen in de verordening en het uitvoeringsbesluit;*
- *Een gedenkplaatje blijft 20 jaar op de gedenkplek aanwezig, hierna worden nabestaanden aangeschreven met de vraag of het plaatje gehandhaafd moet blijven;*
- *Voor het realiseren van gedenkmonument(en) op de begraafplaats(en) wordt een budget gereserveerd van € 10.000.*

5.4 Kindergraven

Het verliezen van een kind is het grootste verdriet dat een ouder kan overkomen. De mogelijkheid om een overleden kind op een speciale plek te begraven kan helpen in de rouwverwerking. Op de begraafplaatsen in de gemeente Buren zijn wel kindergraven aanwezig maar deze liggen tussen de andere graven. De maatvoering van kindergraven is kleiner dan een gewoon graf waardoor in de grafrijen een rommelig beeld ontstaat met verspringende maten. Voorgesteld wordt om in combinatie met de herinrichting van de oude grafvelden op de begraafplaatsen aparte delen in te richten voor kindergraven (zie ook paragraaf 5.6).

Beleidspunt:

- *Op de begraafplaatsen wordt de mogelijkheid geboden om op een apart gedeelte kinderen in speciale graven te begraven.*

5.5 As voorzieningen

Met de opkomst van het cremeren is er behoefte ontstaan aan urnenvoorzieningen. Op een aantal begraafplaatsen in de gemeente Buren zijn urnenmuren aanwezig. Dit zijn gesloten nissen waar twee urnen in geplaatst kunnen worden. De nissen die leeg zijn worden met een tijdelijke plaat afgesloten. De gebruikte platen verschillen sterk in materiaalgebruik en kwaliteit op de verschillende begraafplaatsen. Hierdoor maken de urnenmuren een rommelige indruk. Voorgesteld wordt om de ongebruikte urnen nissen op alle begraafplaatsen te voorzien van eenzelfde afsluitplaat. Hiervoor wordt € 20.000 gereserveerd.

Een andere vorm voor het plaatsen van urnen zijn urnengraven. Hierbij worden 1 of 2 urnen in de grond begraven. Op een urnengraf is het mogelijk om een monument te plaatsen. Urnengraven hebben een andere maatvoering dan gewone graven, zij zijn kleiner. Voorgesteld wordt om in combinatie met de herinrichting van de oude grafvelden op de begraafplaatsen aparte delen in te richten voor urnengraven (zie ook paragraaf 5.6).

Beleidspunten:

- *Op de begraafplaatsen wordt de mogelijkheid geboden om een urn te plaatsen in een nis of in een urnengraf;*
- *De urnen nissen die nog niet in gebruik zijn worden op alle begraafplaatsen voorzien van eenzelfde afdekplaat. Hiervoor wordt een budget vrijgemaakt van € 20.000.*

5.6 Herinrichting oude grafvelden

Op een groot aantal begraafplaatsen in de gemeente Buren zijn oude grafvelden aanwezig waarbij de grafmaten te klein zijn voor de huidige gebruikte kisten en machines. Verder werden graven in het verleden vaak aan elkaar aangesloten (zowel aan de zijkanten als de kopse kanten) waardoor de velden zonder tussenruimtes zijn gerealiseerd. Als iemand een graf wil bereiken zal deze over andere graven heen moeten lopen. In de huidige situatie zijn deze velden niet bruikbaar voor nieuwe uitgifte. Deze velden dienen dan ook heringericht te worden. Met de herinrichting van oude grafvelden wordt weer capaciteit op de begraafplaats gecreëerd voor nieuwe graven. Tevens ontstaat hiermee de mogelijkheid om de begraafplaats te vergroenen omdat er bomen en beplanting aangebracht kan worden. Herinrichting van oude grafvelden is alleen mogelijk als de grafrechten op de graven zijn vervallen. Dit is op twee manieren mogelijk:

- Nabestaanden doen afstand van het graf omdat zij het graf niet meer willen behouden.
- De grafrechten komen te vervallen omdat er geen geregistreerde rechthebbende meer is (zie paragraaf 4.4).

Herinrichting van de velden kan op verschillende manieren. Navolgend zijn drie methodes uitgewerkt.

1. De bestaande rijen worden opgeheven en er wordt een nieuwe structuur van graven gerealiseerd.

In dit voorbeeld worden 67 onbruikbare graven omgevormd naar 36 bruikbare graven met looppaden en ruimte voor hagen tussen de rijen.

2. Het verwijderen van een rij graven waardoor ruimte ontstaat voor nieuwe maatvoering van de graven, een looppad en ruimte voor een haag tussen de rijen.

Per begraafplaats zal moeten worden uitgewerkt hoe de herinrichting van velden plaats gaat vinden. Naar verwachting vraagt dit € 45.000 aan investeringen en een toename van € 5.000 aan het onderhoudsbudget voor het aanbrengen van de groene hagen. Voor het uitwerken van deze varianten is binnen het team beheer geen capaciteit aanwezig. Daarom is voor extra ondersteuning voor de komende twee jaren € 30.000 geraamd. Tot deze werkzaamheden behoort ook het aanschrijven van de betrokken rechthebbenden en het houden van informatieavonden in de betrokken kernen.

Beleidspunten:

- *De herinrichting van oude grafvelden wordt komende jaren opgepakt om weer beschikbare graven te creëren en de begraafplaatsen te vergroenen;*
- *Voor de herinrichting van de velden wordt € 45.000 beschikbaar gesteld;*
- *Voor extra ondersteuning voor de uitwerking wordt de komende 2 jaar € 30.000 beschikbaar gesteld.*

5.7 Natuurlijk begraven

Zoals zichtbaar in hoofdstuk 3 heeft de nieuwe begraafplaats in Buren nog voldoende capaciteit. De aanwezige graven nemen slechts een klein gedeelte van de totale begraafplaats in. Een nieuwe ontwikkeling is de wens van nabestaanden om in een natuurlijke omgeving begraven te worden. De gemeente Buren wil deze mogelijkheid ook graag aan haar inwoners aanbieden. Het nog lege gedeelte op de begraafplaats Blatensedijk kan door middel van het aanbrengen van bossages en bloemrijke weides met minimale financiële middelen in deze groeiende behoefte voorzien. De graven die worden uitgegeven zullen rechten hebben voor een periode van 30 jaar. Op de graven mag geen gedenkteken of beplanting worden aangebracht.

Beleidspunt:

- *Op de begraafplaats Buren-Blatensedijk wordt een gedeelte ingericht voor natuurlijk begraven.*

6 Beheer begraafplaatsen en graven

6.1 Kwaliteitsniveaus

Het beheer van de begraafplaatsen wordt op kwaliteitsniveau A uitgevoerd conform de vastgestelde beheerplannen. Dit houdt in dat het onderhoud wordt uitgevoerd op het hoogste niveau: de hagen worden strak geknipt en de gazons vaak gemaaid. Ook wordt de onkruidbestrijding veelvuldig uitgevoerd. Dit zorgt ervoor dat de begraafplaatsen er schoon en netjes bij liggen en het beeld strak is. Regelmatige bezoekers van begraafplaatsen houden in het algemeen hun grafmonumenten goed op orde waardoor de begraafplaatsen rust en netheid uitstralen.

Als gekeken wordt naar de paden dan worden deze netjes onkruidvrij gehouden maar de kwaliteit van de paden zelf laat te wensen over. Op dit moment is er geen budget gereserveerd voor kleinschalige en grootschalige vervanging van de paden. Hierdoor zijn verzakkingen zichtbaar en grote voegen ontstaan. Met uitsluitend onderhoudsmaatregelen is het moeilijk om op deze paden hoge kwaliteit te realiseren. In het beheerplan Wegen is vastgelegd dat de technische kwaliteit van de paden op niveau Basis moet zijn. Het areaal bestrating is 30.000 m² en het Basisniveau kost gemiddeld € 1,18 per jaar (prijsspeil 2019). Het realiseren en behouden van de kwaliteit van het areaal verharding op de begraafplaatsen vraagt om een toename van het onderhoudsbudget met € 35.000.

Voor kleine investeringen zoals een vorstvrije kraan, meubilair en gieters en dergelijke wordt € 20.000 aangevraagd om het totaalbeeld van de begraafplaatsen te verbeteren.

Beleidspunt:

- *De begraafplaatsen worden onderhouden op kwaliteitsniveau A;*
- *Conform de technische kwaliteit Basis worden de paden tijdig (deels) vervangen of herstraat. Hiervoor wordt € 35.000 structureel beschikbaar gesteld;*
- *Er wordt € 20.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren van kleine voorzieningen op de begraafplaatsen.*

6.2 Aanschrijven slecht onderhoud graven

Conform de geldende wet- en regelgeving is de rechthebbende verantwoordelijk voor het onderhoud van het graf. Dit houdt in dat de nabestaanden zowel het monument als de aanwezige beplanting netjes moet onderhouden. Ook mag de beplanting en aanwezige lantaarns, kaarsjes et cetera niet buiten het graf komen. Jaarlijks wordt er een ronde over de begraafplaatsen gedaan waarbij de toestand van de graven wordt gecontroleerd. Als wordt geconstateerd dat de graven niet goed worden onderhouden dan worden de nabestaanden aangeschreven met het verzoek om het graf binnen een gestelde termijn netjes te maken. Als er geen reactie komt wordt er een bordje bij het graf geplaatst. Conform de wetgeving mag bij ondeugdelijk onderhoud het grafrecht vervallen worden verklaard als er na aanschrijving geen actie wordt ondernomen. Hierna komt het graf in eigendom van de gemeente en kan het graf worden geruimd.

Als sprake is van onveilige situaties dan mag de beheerder altijd maatregelen nemen. Hierbij kan het gaan om het plat leggen van het monument of het plaatsen van een afzetting om het betreffende graf.

Beleidspunten:

- *De gemeente voert jaarlijks een inventarisatieronde uit naar de onderhoudstoestand van de graven;*
- *Bij ondeugdelijk onderhoud worden de nabestaanden aangeschreven om het graf binnen de gestelde termijn netjes te houden;*
- *Als niet wordt voldaan dan kunnen de rechten vervallen worden verklaard;*
- *Bij onveilige situaties neemt de beheerder altijd maatregelen.*

6.3 Betalen onderhoud onbepaalde tijd graven

Zoals al aangegeven zijn er op de oude (gedeeltes van de) begraafplaatsen een groot aantal graven aanwezig met rechten voor onbepaalde tijd. In 1999 zijn de laatste graven voor onbepaalde tijd uitgegeven. Het grafrecht tarief is destijds vrijwel ongewijzigd over gegaan naar een grafrecht voor 30 jaar. In dit tarief is ook een deel opgenomen voor het onderhoud van de begraafplaatsen. Het merendeel van de graven met rechten voor onbepaalde tijd liggen echter al langer dan 30 jaar. Hierdoor betalen zij niet meer mee aan het onderhoud omdat het graf voor onbepaalde tijd is aangegaan. De nabestaanden maken echter wel gebruik van de aanwezige voorzieningen (parkeerplaats, paden, watertappunten) en hun graf ligt op een keurig onderhouden groene begraafplaats. Hiernaast speelt het volgende. Op veel oudere grafvelden zijn alleen staande stenen aanwezig geweest of mogelijk zelfs nooit grafbedekking aanwezig geweest. Formeel is het onderhoud van de graflocatie voor de rechthebbende, maar zonder liggende steen wordt dit voor de rechthebbende een regelmatige taak om het graf onkruidvrij te houden. In de loop der jaren is dit onderhoud door de rechthebbende achterwege gebleven, waarna deze grafvelden door de gemeente zijn ingezaaid of met grind zijn bedekt om het aanzien van deze grafvelden te verbeteren.

Deze graven zijn dus onderdeel geworden van het onderhoud van de begraafplaats maar hier wordt door de rechthebbenden niet aan meebetaald. Om de rechtsongelijkheid tussen de verschillende graven (rechthebbenden die wel en rechthebbenden die niet betalen voor onderhoud) op te heffen wordt voorgesteld om vanaf 2030 bij graven met rechten voor onbepaalde tijd onderhoud in rekening te brengen. Er is gekozen voor 2030 omdat daarmee de laatste uitgegeven graven met rechten voor onbepaalde tijd dan ook 30 jaar aanwezig zijn net als de hierna uitgegeven graven met rechten voor bepaalde tijd.

Beleidspunt:

- *Vanaf 2030 wordt bij graven met rechten voor onbepaalde tijd het tarief voor onderhoud van de begraafplaats in rekening gebracht.*

7 Gebouwen beheer

Op alle gemeentelijke begraafplaatsen staan gebouwtjes, variërend van uitsluitend een berging, een personeelsonderkomen met in pandige berging of een aula.

Drie van deze gebouwen zijn als aula ontworpen, namelijk in Zoelen, Ingen en Ravenswaaij. Het gebouw in Ravenswaaij wordt met de huidige eisen als te klein beschouwd om als aula te functioneren, de beide overige gebouwen voldoen wel aan de normen. De aula in Ingen wordt niet gebruikt, de aula in Zoelen wordt zeer mondjesmaat gebruikt (in 2018 slechts 3 keer). De gebouwen in Ravenswaaij en Zoelen zijn in 2018 geschilderd.

Ravenswaaij

Ingen

Zoelen

In Eck en Wiel, Buren – Blatense dijk en Lienden staan personeelsonderkomens met een in pandige berging. De berging in Lienden is in 2018 geschilderd. Op de overige begraafplaatsen staan uitsluitend bergingen: variërend van klein en oud in Maurik en Lienden (oude begraafplaatsen) en Beusichem tot op de nieuwe begraafplaats in Maurik een grote berging. In Zoelmond is een kleine berging beschikbaar, onderdeel van een kerkgebouw.

Uitzondering vormt het poortgebouw (oorspronkelijk personeelsonderkomen en in pandige berging) van de oude begraafplaats in Buren. Dit gebouw is een gemeentelijk monument. Daarnaast zijn in één achterwand een aantal nissen aangebracht voor urnen. Dit gebouw krijgt in 2020 een grote opknapbeurt. Tevens zal hier een nevenfunctie in worden gevestigd.

Met de overdracht van de werkzaamheden naar Avri is het gebruik van de gebouwen in principe gestopt met uitzondering van de aula's. Op basis van het huidig gebruik wordt alleen de aula op de begraafplaats in Zoelen nog af en toe gebruikt. De huidige staat van het gebouw zorgt er echter voor dat de kwaliteit van dienstverlening niet kan worden geleverd conform de beoogde hoge kwaliteit die de gemeente Buren wil realiseren.

De gebouwen worden onderhouden op basis van het Meerjaren Onderhoudsprogramma Gebouwen (MJOP). In dit plan zijn de volgende kosten opgenomen:

Begraafplaats	Raming jaarlijkse onderhoudskosten
Beusichem	€ 1.590
Buren (oud)	€ 3.980
Buren (nieuw)	€ 1.230
Eck en Wiel	€ 2.667
Ingen	€ 5.682
Lienden (oud)	€ 840
Lienden (nieuw)	€ 2.709
Maurik (oud)	€ 920
Maurik (nieuw)	€ 550

Ravenswaaij	€ 1.500
Zoelen	€ 4.195
Zoelmond	€ 650
Energielasten	€ 3.500
Totaal jaarlijkse onderhoudskosten	€ 28.100

Zoals aangegeven worden de gebouwen niet of nauwelijks voor de bedrijfsvoering van de begraafplaatsen. Voor ieder gebouw dient uitgezocht te worden of en op welke wijze de gebouwen moeten blijven. Aan de hand van de mogelijkheden zijn er verschillende scenario's denkbaar, variërend van ander gebruik tot sloop. Hierbij dient gekeken te worden naar functie, monumentale status, samenhang met het ontwerp van de begraafplaats, ander gebruik et cetera. Tot dit onderzoek is afgerond worden de gebouwen leeg gehaald, afgesloten en niet meer gebruikt, ook niet voor auladiensten op de begraafplaats Zoelen. Alle gebouwen worden onderhouden op het minimaal benodigde basisonderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen. Dit benodigde basisonderhoud is absoluut noodzakelijk, enerzijds om te zorgen dat de buitenzijde er verzorgd uit ziet, anderzijds om te voorkomen dat door achterstallig schilderwerk houtrot en dergelijke ontstaat. Vervanging van houtwerk/kozijnen (duur groot onderhoud) wordt hiermee voorkomen.

Aan de binnenkant van de panden wordt geen onderhoud gepleegd. Geen schilder- of herstelwerk alsook het gebruikelijke schoonmaakwerk zijn stopgezet.

Een uitzondering hierin is het poortgebouw op de oude begraafplaats in Buren. Dit gebouw heeft deels al een andere functie gekregen en wordt gerenoveerd.

Beleidspunten:

- *Uitvoeren onderzoek naar gebruik gebouwen op de begraafplaatsen;*
- *Afsluiten alle gebouwen met uitzondering poortgebouw Buren-oud tot duidelijke keuze over functie en gebruik.*

8 Financiën

8.1 Inleiding

Het beheer van de begraafplaatsen is een bijzonder product in de gemeentelijke begroting omdat er niet alleen kosten zijn maar ook inkomsten voor het product worden ontvangen. In dit hoofdstuk worden de financiën van de begraafplaatsen beschouwd. Hierbij wordt gekeken naar de algemene exploitatie, de voorzieningen en naar de verwachte ontwikkelingen.

8.2 Exploitatie begraafplaatsen

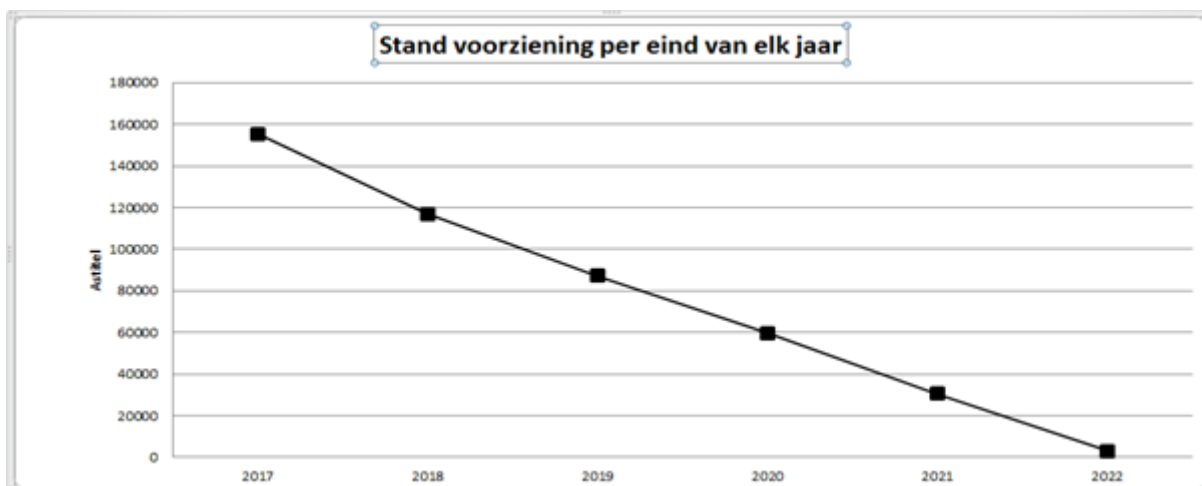
Binnen de gemeentelijke begroting is het onderhoud en het beheer van de begraafplaatsen een gesloten huishouding. De jaarlijkse inkomsten op basis van de “Verordening op de heffing en invordering van de lijkbezorgingrechten” dienen de jaarlijkse kosten van beheer en onderhoud van de begraafplaatsen te dekken. Voor de periode 2016-2020 zijn de volgende financiële resultaten voor de begraafplaatsen zichtbaar.

	REALISATIE 2016	REALISATIE 2017	REALISATIE 2018	REALISATIE 2019	BEGROOT 2020
BATEN	€ -691.031	€ -578.059	€ -386.041	€ -382.215	€ -364.913
LASTEN	€ 691.031	€ 578.059	€ 386.041	€ 382.215	€ 364.913

In de tabel is zichtbaar dat de kostendekkendheid op de begraafplaatsen de laatste jaren kostendekkend is. Dit is echter geen reëel beeld. Voor de begraafplaatsen zijn in 2010 twee voorzieningen ingesteld. De voorziening afkoop grafrecht en de voorziening afkoop onderhoud. Deze voorzieningen zijn ingesteld om te zorgen dat de betaalde rechten beschikbaar zijn voor de periode dat voor een graf is betaald. Concreet betekent dit dat iemand voor bijvoorbeeld 20 jaar afkoopt. Dit bedrag wordt in de voorziening gestort. Jaarlijks wordt 1/20^e deel uit de voorziening onttrokken om de kosten te dekken. In de gemeente Buren bleek echter in de afgelopen jaren dat er een tekort was op de begraafplaatsen. Om dit tekort te dekken is een extra onttrekking uit de voorziening afkoop onderhoud gedaan zodat het saldo op nul of positiever uitkwam. De onttrekking aan de voorziening is op basis van het saldo wat nodig is in de begroting om kostendekkend te zijn en niet op basis van dekking van de kosten die gedekt moeten worden. De grootste kostenpost is het beheer van de begraafplaatsen en het delven van de graven dat wordt uitgevoerd door Avri. Als gekeken wordt naar de inkomsten dan is de grootste bron de uitgifte van nieuwe graven voor een periode van 20 en 30 jaar en de verlengingen van de graven.

8.3 Voorzieningen

Zoals in het voorgaande aangegeven zijn er twee voorzieningen ingesteld bij het product begraafplaatsen. Als uitgangspunt voor de voorzieningen geldt het Besluit Begrotingsverantwoording (BBV) en de richtlijnen vanuit de accountant. Op basis van deze uitgangspunten mag een voorziening niet negatief zijn. De voorziening afkoop onderhoud laat met het in standhouden van de extra onttrekkingen het volgende beeld zien:

Na 2022 zal de voorziening negatief zijn waardoor deze niet meer ingezet kan worden waarvoor hij eigenlijk bedoeld is: het dekken van de lasten van het onderhoud van de begraafplaatsen. Feitelijk is de afkoop die nabestaanden hebben betaald voor een periode van 5, 10 of 20 jaar dus niet meer beschikbaar.

De voorziening afkoop grafrecht laat het volgende beeld zien:

Vanuit de voorziening afkoop grafrecht zijn de komende jaren nog voldoende middelen beschikbaar om de kosten deels te dekken in de begroting. Met de terugloop van het aantal begrafenissen in de afgelopen jaren zijn de toevoegingen aan de voorzieningen ook afgenomen. Dit is voor de lange termijn een punt van zorg. Het is daarom belangrijk om voldoende financiële buffer op te bouwen om de dekking van de kosten voor instandhouding van de begraafplaatsen te kunnen dekken.

8.4 Toekomstperspectief

De investeringen zoals zij zijn voorgedragen in voorgaande hoofdstukken geven het volgende financiële beeld.

Eenmalige investeringen	Budget	afschrijvingstermijn ¹
Vergroening (par. 5.6)	€ 45.000	20 jaar
Div. kleine aanpassingen (par 6.1)	€ 20.000	20 jaar
Monumentjes doodgeborenen (par. 5.3)	€ 10.000	40 jaar

¹ Conform nota Waardering en afschrijving 2019-2022

Verzamelgraven (par. 5.1)	€ 7.000	40 jaar
Urnenmuren (par. 5.5)	€ 20.000	40 jaar
Totaal	€ 102.000	

Het totaal van de gevraagde investeringen zal qua jaarlast op basis van de afschrijvingstermijn en rente vanaf 2021 met ca € 3.300 toenemen. De ontwikkeling van de kapitaallasten laat komende jaren echter een positief beeld zien omdat van een aantal investeringen in het verleden de afschrijvingstermijn is afgelopen (bijvoorbeeld herinrichting begraafplaats Eck en Wiel in 1970). Het effect op de begroting van de investeringen is hierdoor dus minimaal.

Op basis van de voorstellen en de investeringen zal er een structurele stijging zijn van de jaarlijkse lasten op de begraafplaatsen:

Soort onderhoud	toename 2020	2021	2022 e.v.
Groen	€ 2.500	€ 5.000	€ 5.000
Verharding	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Consultancy	€ 15.000	€ 15.000	
Kapitaallasten	€ 200	€ 3.300	€ 3.300
Totaal stijging onderhoudslast	€ 52.700	€ 58.300	€ 43.300

Dit betekent dat het huidige tekort op de begraafplaatsen met deze bedragen zal toenemen.

De komende jaren kan er op een positieve manier effect op de begroting zijn:

- Afstoten/slopen van gebouwen: gebouwen die geen functie meer hebben zouden mogelijk kunnen worden gesloopt. Dit moet uit het onderzoek zoals genoemd in hoofdstuk 7 blijken. De lasten van de gebouwen in de exploitatie van de begraafplaatsen komen hiermee dan te vervallen. Dit zal, afhankelijk van de gemaakte keuzes maximaal € 28.000 schelen. Hier staat wel een eenmalige investering in sloopkosten tegenover.
- Uit de demografische gegevens (hoofdstuk 3) blijkt dat door de vergrijzing het aantal overlijdens binnen de gemeente toe zal nemen. Bij een gelijkblijvend begraafcijfer (het aantal mensen dat kiest voor een begraafplaats op de gemeentelijke begraafplaats) zou dit betekenen dat er meer begravenissen plaats gaan vinden komende jaren. De jaarlijkse inkomsten nemen hierdoor toe. Voor een begraafplaats in een nieuw graf gaat het hierbij om:

Nieuw graf	Inkomsten
Begraven	€ 977
Grafrecht	€ 20
Onderhoud	€ 97
Totaal	€ 1.097

Bij begraving in een bestaand graf worden alleen de kosten voor begraven in rekening gebracht. Een extra bijzetting in een bestaand graf levert dus jaarlijks € 977 extra op. De daadwerkelijk extra te ontvangen inkomsten is uiteraard afhankelijk van de keuzes die nabestaanden maken.

- Op lange termijn (vanaf 2030) zullen er meer inkomsten worden gegenereerd voor het onderhoud van de begraafplaatsen door invoering van onderhoudstarief voor onbepaalde

tijd graven (paragraaf 6.3). Aangezien de looptijd van dit plan tot 2030 is, zijn deze extra opbrengsten nu niet in beeld gebracht.

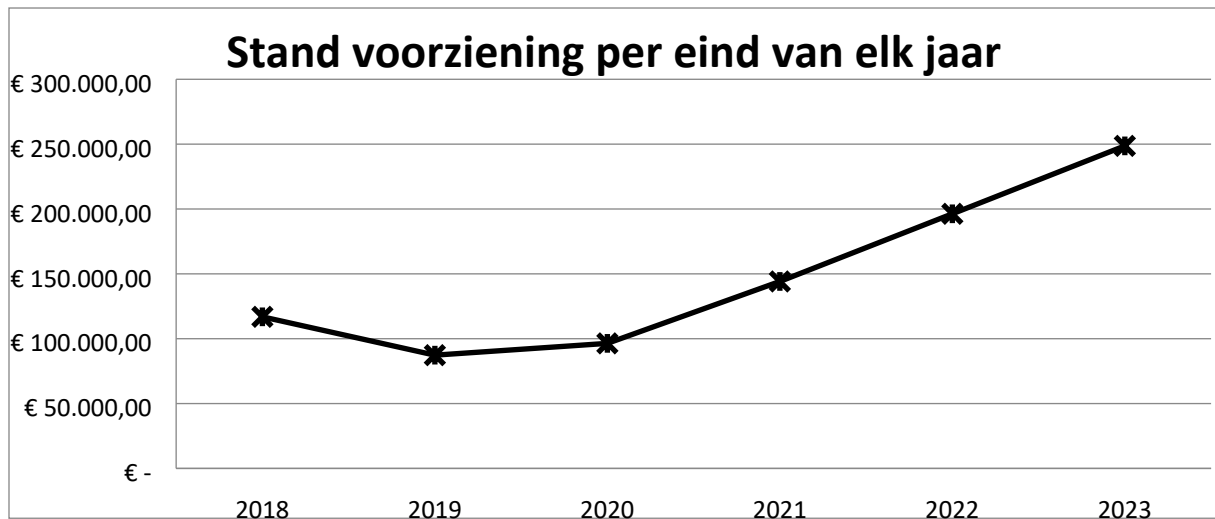
Om de stand van de voorziening afkoop onderhoud positief te laten ontwikkelen kan overwogen worden om de huidige korting voor termijnafkoop (het afkopen van het onderhoud voor een periode van 10,20 of 30 jaar) aan te passen of af te schaffen. In het verleden (tot 2009) was het mogelijk om jaarlijks onderhoud af te kopen. Dit is echter geen gewenste situatie vanwege de administratieve last en de nabestaanden worden jaarlijks geconfronteerd met tariefstijgingen. Tevens wordt een dergelijke kortingsfactor niet toegepast bij het afkopen van de grafrechten. Om de termijnafkoop te stimuleren is er een korting als voor lange termijn wordt afgekocht. De rekensom hierin is: tijdvak x tarief jaarlijks onderhoud x 75%. Bij een nieuw graf voor 30 jaar zou tarief dus zijn $30 \times € 130,30 \times 75\% = € 2.931,75$. Aanpassing of afschaffing van de kortingsfactor kan het volgende effect op de tarieven bij een nieuw graf voor 30 jaar en een verlenging van 10 jaar. Dit zijn de meest gebruikte tarieven:

Kortingsfactor	Graf 30 jaar	Verlenging 10 jaar
75%	€ 2.931,75	€ 977,25
85%	€ 3.322,65	€ 1.107,55
90%	€ 3.518,10	€ 1.172,70
95%	€ 3.713,55	€ 1.237,85
100%	€ 3.909,00	€ 1.303,00

Op basis van de inning van onderhoudsrechten uit het verleden is het volgende beeld te geven van de ontwikkeling van inkomsten als de kortingsfactor wordt aangepast:

				Inkomsten uit tarief onderhoud
afkoopperiode	30 jaar	20 jaar	10 jaar	
gemiddeld aantal keer per jaar geïnd	34	6	65	
huidige inkomsten per jaar kortingsfactor 75%	€ 99.679,50	€ 11.727,00	€ 63.499,80	€ 174.906,30
Kortingsfactor 85%	€ 112.970,10	€ 13.290,60	€ 71.990,75	€ 198.251,45
Kortingsfactor 90%	€ 119.615,40	€ 14.072,40	€ 76.225,50	€ 209.913,30
Kortingsfactor 95%	€ 126.260,70	€ 14.854,20	€ 80.460,25	€ 221.575,15
Kortingsfactor 100%	€ 132.906,00	€ 15.636,00	€ 84.695,00	€ 233.237,00

Om de daling van de voorziening teniet te kunnen doen zou aanpassing van de kortingsfactor naar 90% voldoende zijn. Hiermee blijft het afkopen van het onderhoud voordeliger voor nabestaanden. Het effect op de ontwikkeling van de voorziening is als volgt:

Hiermee wordt de dalende ontwikkeling van de voorziening omgekeerd waardoor er voldoende middelen aanwezig zijn voor de instandhouding van de begraafplaatsen op de langere termijn.

Beleidspunt:

- De kortingsfactor bij de afkoop van het onderhoud wordt aangepast van 75% naar 90%.